

Zaaknummer : 2024-095309
Documentnummer : D2024-10-034575.1
Kenmerk :
Bijlagen : 0
Beh. ambtenaar : Mila Kunst
Telefoonnummer : (020) 31 44 888
E-mailadres : info@diemen.nl

De fractie van D66

Onderwerp
Schriftelijke vragen Bijstandsschulden

Datum
03-12-2024

Geachte leden van de fractie,

Op 6 oktober 2024 heeft uw fractie vragen gesteld over Bijstandsschulden. Dit naar aanleiding van een artikel in het Binnenlands Bestuur over bijstandsschulden binnen Nederlandse gemeente waaruit blijkt dat bijstand een veelvoorkomende bron van schulden is.

Conform het Reglement van Orde artikel 48, hebben we deze vragen beantwoord, waarbij we de raad hebben geïnformeerd over uitstel.

1. Hoeveel inwoners hebben een 'bijstandsschuld' in Diemen?

Op 11 oktober 2024 waren er binnen de gemeente Diemen 303 huishoudens met een bijstandsschuld. Deze schulden komen voort uit verschillende situaties, zie voor de categorieën vraag 3.-

2. Hoe groot in euro's is het totaal van deze bijstandsschulden in Diemen?

Het openstaande bedrag per 11 oktober 2024 bedraagt € 2.204.450,73.

Volgens Binnenlands Bestuur hebben 286.000 mensen in Nederland gezamenlijk € 1,4 miljard aan bijstandsschulden. Binnen de gemeente Diemen omvat dit bedrag een aanzienlijk deel aan leningen zoals bijzondere bijstand die als lening is verstrekt, leningen voor de inrichting van woningen voor statushouders en leningen aan ondernemers, zie overzicht bedragen bij vraag 3.

3. Kan het college inzicht geven in hoe de totale bijstandsschuld in Diemen is verdeeld over deze vier categorieën?

De onderzoekers in het artikel in Binnenlands Bestuur onderscheiden 4 soorten bijstandsschulden:

1. Verwijtbare vorderingen: Overtreding inlichtingenplicht, boetes, onverschuldigde betaling (verwijtbaar)
2. Niet-verwijtbare vorderingen: Onverschuldigde betalingen (niet-verwijtbaar)
3. Leningen: Lening, bijzondere bijstand & BBZ (exclusief Tozo), krediethypotheek
4. Overig: Verhaal op onderhoudsbijdrage, rente en incassokosten, overig

Punt 4: Overig, is niet gespecificeerd in deze verdeling. Verhaal op onderhoudsbijdrage zijn over het algemeen geen schulden en de rente en incassokosten zijn meegenomen in de berekeningen van de vorderingen.

Binnen de gemeente Diemen zijn de bedragen als volgt verdeeld:

Verwijtbare vorderingen	€ 826.551,63
Niet-verwijtbare vorderingen	€ 521.783,20
Leningen	€ 856.115,90
Totaal	€ 2.204.450,73

4. In hoeverre onderschrijft het college deze aanbevelingen?

Het college onderschrijft deze aanbevelingen en verwerkt deze ook zoveel mogelijk in onze huidige dienstverlening. Deze aanbevelingen benadrukken het belang van een integrale benadering om bijstandsschulden te voorkomen en te beheren waarbij de menselijke maat centraal staat. We wijzen inwoners actief naar onze ketenpartners voor hulp en ondersteuning op financieel gebied. Het bekijken en handhaven van regels in de geest van de wet en rekeninghoudend met inwoners en hun financiële positie zijn zaken die we in Diemen belangrijk vinden. In de volgende vraag gaan we hier verder op in.

5. Waar doet Diemen het al goed?

Zoals in het coalitieakkoord staat beschreven, voert de gemeente Diemen een sociaal incassobeleid. Het helpen bij het oplossen van de schulden en voorkomen van verhogingen staat centraal.

Door een combinatie van voorlichting, preventieve maatregelen en begeleiding kan bijstandsschuld worden voorkomen en kunnen inwoners met een uitkering financieel stabiel blijven.

Flexibiliteit en maatwerk: Wij treffen op verzoek van de inwoner een betalingsregeling op maat. Als bij een geldlening de aflossingsverplichting gedurende drie jaren (36 maanden) stipt is nagekomen kan aan het college verzocht worden het restant van de geldlening kwijt te schelden. Binnen Diemen worden situaties over het algemeen bekeken in de geest van de wet. De menselijke maat en maatwerk waar nodig worden altijd meegenomen in terugvorderingsbesluiten.

Heldere communicatie en voorlichting: We informeren inwoners goed over hun rechten en plichten tijdens het aanvraagproces van de bijstandsuitkering. Op de website kunnen wijzigingen zoals verblijf in het buitenland worden doorgegeven. Inwoners krijgen jaarlijks per post een mutatieformulier, waarmee zij zelf tijdig wijzigingen kunnen doorgeven.

Preventieve controle en monitoring: Periodieke controle: door regelmatig inkomens- en situatiechecks uit te voeren, kan de gemeente tijdig signaleren wanneer iemand een mogelijke fout maakt of niet meer voldoet aan de voorwaarden voor bijstand.

Vroegtijdige signalering en begeleiding: Schuldhulpverlening: Bij een vermoeden van financiële problemen worden inwoners doorverwezen naar Madi Diemen voor ondersteuning. Dit voorkomt dat een kleine betalingsachterstand uitgroeit tot een bijstandsschuld. Door sociaal raadslieden of

budgetcoaches in te zetten, kunnen mensen met een bijstandsuitkering worden begeleid bij hun financiën en administratie. Via Humanitas kunnen inwoners thuisbegeleiding krijgen. Bij laaggeletterdheid kan een inwoner hulp krijgen via Welzijn Diemen.

6. Wat zou Diemen kunnen verbeteren om de bijstandsschuld te verminderen?

Diemen doet er veel aan om inwoners met bijstandsschulden te ondersteunen en deze te voorkomen. Diemen hanteert een sociaal incassobeleid. Dit geeft lagere incasso-opbrengsten en de bijstandsschulden zullen hierdoor minder snel afnemen omdat het beleid zich richt op betaalcapaciteit en maatwerkregelingen.

Zoals het onderzoek in Binnenlands Bestuur ook beschrijft zijn de bijstandsschulden een landelijk probleem. Het wetsvoorstel "Participatiewet in balans" introduceert belangrijke wijzigingen in de bijstandswetgeving en beoogt mensen met schulden en bijstandsafhankelijkheid beter te ondersteunen. Het plan bevat onder meer maatregelen die voorkomen dat mensen met een combinatie van een bijstandsuitkering en inkomen onder de bijstandsnorm vallen, door een bufferbudget in te voeren. Dit biedt gemeenten de mogelijkheid om in individuele gevallen financiële ondersteuning te bieden. Deze nieuwe maatregelen moeten landelijk bijdragen aan het verminderen van de bijstandsschulden, zo ook binnen de gemeente Diemen.

Door rekening te houden met de individuele huishoudens en maatwerk toe te passen waar mogelijk, kan Diemen effectief blijven bijdragen aan het verminderen van bijstandsschulden.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Diemen,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

G. T. Wildeman

E. Boog